

قراردادهای تجاری نو با عنایت به مفهوم حقوق شهروندی ودیگاه امام خمینی (ره)

دکتر یوسف نورائی^{۱*}، محسن ولی نیا^۲

۱- استادیار و عضو هیات علمی گروه حقوق دانشگاه شمال آمل

۲- کارشناس ارشد حقوق خصوصی دانشگاه شمال آمل (نویسنده مسئول)

چکیده

کوهن و کندی، شهروندی را معنای تازه ای می دانند که بر پایه زندگی شهری در جامعه مدیری شکل گرفته است. شهروندی عبارت است از عضویت در جامعه ملی که باعث به وجود آمدن مجموعه ای از حقوق برابر بر پایه عدالت در یک جامعه می شود. شهروندی به عنوان یکی از مفاهیم سرکاری و در کنار آن حقوق شهروندی از جمله مدیریت و ایجاد محیط مناسب برای کسب و کار و تمامین رهازی زندگی در اندیشه سرکاری امام خمینی (ره) جایگاه مهمی دارد در این اندیشه که در بستر اندیشه اسلامی شکل گرفته است، شهروندی متعهدانه اسلامی، با حقوق شهروندی خاصی همراه گشته است که توجه به آن قطعاً منجر به بهبود شرایط اقتصادی خواهد شد. چنین حقوقی مبتنی بر کرامت انسانی بوده و مانع از شکستن حرمت وی می شود. البته برخلاف الگوی شهروندی در سنت فردگرای لیبرال، فرد مسلمان این حقوق را با تعهدات اجتماعی همراه ساخته است. از این جهت در اندیشه سرکاری امام خمینی (ره) الگوی شهروندی را می توان از گونه الگوهای شهروندی فعال و متعهدانه تعریف و طبقه بندی نمود که هدف اصلی آن زمینه سازی سعادت انسانی و رفاهی به مقام کرم قرب الی است از این رو توجه ویژه به اعمال حقوقی و مکاسب و به تبع آن بهبود محیط کسب و کار در اندیشه ایشان مشهود است در این راستا با توجه به حاکم بودن یک سیستم حقوقی غالباً سنتی در کشور ما و در مقابل تغییر شریعه روابط بین المللی و داخلی افراد وجوامع بایکدیگر، با رعایت خط و مشی های سرکاری و اعتقادی حاکم بر نظام مقدس جمهوری اسلامی ایران، توجه ویژه به تجارت الکترونیک و کسب و کار مرتبط با آن ولزوم بازنگری و دستیابی به قواعد و قوانین و اصول منجر به تشییت و تسریع و تسهیل مبادلات تجاری، بخش از بخش ضروری به نظر می رسد اهمیت این موضوع با اشاره به تاثیر مثبت آن در افزایش سرمای گذاری و جلب سرمای گذار و در نتیجه بهبود کسب

* Corresponding author: استادیار و عضو هیات علمی گروه حقوق دانشگاه شمال آمل

Email: dr.yoosofnoorai@gmail.com

مدیریت کسب و کار

ISC ۹۷۱۸۰-۸۱۲۰۱
Islamic World Science Citation Center

دانشگاه تهران - تیر ۱۳۹۸

وکار و سطح زندگی در کشور، برسر یک واضح تر می شود. از این جهت شهروندی، تعهد اجتماعی و کرامت ابعاد مختلفی از حقوق افراد را در جامعه اسلامی رقم می زند. از نظر ایشان هر فرد مسلمان می بایست به صورت فعال و تعین کننده در صحنه حضور داشته باشد. در تفکر ایشان افراد علاوه بر حق مشارکت فعال، یک وظیفه و تکلیف دینی رهن برای حضور فعال دارند. این امر باعث می شود تا فرهنگ مشارکتی فعال، متعهدانه رهن باشد.

کلمات کلیدی: قرارداد، حقوق شهروندی، کسب و کار، فضای تجاری

۱. مقدمه

شهروندی زنده ترین مفهوم در دریای مدرن امروز به حساب می آید. به عبارت دیگر اساس جامعه مدنی بر محور نهادهای اجتماعی نظام شهروندی شکل گرفته است. از این رو پایه های اصلی جامعه مدنی، به مشابه نظام سلسله ای و اجتماعی را نهادهای شهروندی مثل نهادهای قانون گذاری، نهاد حاکمیت مردم بر مردم در قالب نظام های دموکراسی می سازد. به طور کلی شهروندی یک نوع قرارداد متقابل اجتماعی و یک سلسله حقوق متقابل مردم بر دولت و دولت بر مردم و یک احساس مشترک عمومی نسبت به هویت ملی و اجتماعی در یک محدوده مشخص است (عاملی، ۱۳۸۰).

شهروندی را می توان قرارداد میان فرد به عنوان تبعه و دولت دانست. رابطه ای که موجد حق و تکلیف برای هر دو طرف این رابطه است. لذا حقوق شهروندی مستلزم وجود رابطه سلسله ای بین دولت و فرد است و این رابطه تابعیت نامیده می شود. شهروند تبعه یک کشور محسوب می شود در حالی که حقوق و تکالیفی عهده دارد. به عبارت دیگر شهروندی وضعیتی حقوقی یک تبعه دارای حق و تکلیف است (فلاح زاده، ۱۳۸۶).

به موجب رابطه میان دولت و تبعه خود، دولت موظف به حمایت و تبعه ملزم به وفاداری است. تابعیت رابطه ای سلسله ای، حقوقی و معنوی است که شخص را به دولت معینی وابسته می سازد. کشور محل تولد (سریستم خاک) و نسب (سریستم خون) دو عامل قهری ایجاد تابعیت هستند. زوجیت و کسب تابعیت ارادی از جمله عوامل دیگری است که فرد را تبعه کشور معینی می سازد. مواد ۹۷۶ تا ۹۹۱ قانون مدنی ایران مربوط به تحصیل تابعیت و تحمل آن است. اشخاصی که تابعیت ایرانی را تحصیل می کنند، شهروند ایرانی محسوب می شوند و از کلیه حقوقی که برای ایرانیان مقرر است بهره مند می شوند لیکن نمی توانند به مقامات زی دست یابند:

مفهوم شهروندی از وابستگی و تعلق انسان به مکان و فضا حکایت دارد. به عبارتی دیگر تا زمانی که انسان رابطه ای معینی دار با مکان و فضا جغرافیایی با هدف زیستن و حق زندگی برقرار نکند و مفهوم ی به نام تابعیت شکل نگیرد، مفهوم شهروندی و تبعات بعدی آن پدیدار نمی شود. از جمله حق زندگی کردن، حق انتخاب ساختار سلسله ای، حق گزینش بازیگران سلسله ای فضای زندگی اعم از سطح محلی و ملی و حتی جهانی و غیر آن، حق تابعیت که به دنبال آن حقوق بعدی پدیدار می شود، در اعلامیه جهانی حقوق بشر مورد تأکید قرار نگرفته است (حافظ زلی، ۱۳۹۰).

شهروندی در واقع شرایط عضویت در واحدهای سلسله ای (معمولاً دولت محلی) است که از حقوق و امتیازات ویژه کساری محافظت می کند که وظایف معینی را انجام دهند. شهروندی بخش از آنکه نظریه باشد مفهوم می است که به شرایط مشارکت کامل در یک جامعه رسمیت می دهد. بهتر و فلوپین اشکال سلسله ای شهروندی و اشکال فرهنگی اجتماعی آن فرق می